

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1179

Vragen van de leden **Bouchallikh** en **Klaver** (beiden GroenLinks) aan de Staatssecretaris van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties over *de hevige regenval en overstromingen op Bonaire* (ingezonden 10 november 2022).

Antwoord van Minister **Harbers** (Infrastructuur en Waterstaat), mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ontvangen 23 december 2022).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de berichtgeving over de hevige regenval en overstromingen op Bonaire?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de zorgen over de overstromingen als gevolg van de hevige regenval? Hoe groot is de huidige schade?

Antwoord 2

Ja. Er is geen informatie ontvangen over de schade, behalve dat tijdelijk de elektriciteit op het eiland is uitgevallen en tijdelijk het ziekenhuis niet bereikbaar was en het werk tijdelijk moest staken.

Vraag 3

Zijn de lokale autoriteiten met de beschikbare middelen (materieel, personeel en geld) voldoende in staat om de overlast van de overstromingen tegen te gaan, de getroffen inwoners te helpen en milieuschade te voorkomen? Zo nee, wat doet de regering om de lokale autoriteiten hierbij te ondersteunen?

Antwoord 3

Via het Departementaal Coördinatiecentrum van het Ministerie van IenW is tijdens de dreigende crisis informatie ontvangen over de situatie ter plekke. Er speelde toen de mogelijkheid dat het eiland een bijstandsaanvraag voor extra pompcapaciteit zou doen bij het Rijk. Gelukkig kon Bonaire zelf het

¹ NOS.nl, «Bonaire kampt met hevige regenval, straten overstroomd», 9 november 2022, nos.nl/artikel/2451698-bonaire-kampt-met-hevige-regenval-straten-overstroomd.

water wegpompen met lokaal aanwezige pompen. Er is dus geen bijstands-aanvraag gekomen, en de conclusie was daarom al snel dat er geen rol was voor het inzetten van de crisisorganisatie.

De laatste jaren is het openbaar lichaam bezig met een professionaliserings-slag op het gebied van aanleg en onderhoud van infrastructuur, mede in het kader van het Bestuursakkoord Bonaire 2018–2022, en in navolging daarop de Bestuurlijke Afspraken die dit jaar met Bonaire zijn ondertekend. Er is hard gewerkt aan de renovatie van grote wegen op het eiland en de komende jaren wordt dit doorgezet. In de planvorming rondom deze projecten ligt er een belangrijke focus op het garanderen van een goede afwatering. Ook wordt op andere manieren gewerkt aan een betere toekomstbestendigheid van gerenoveerde en nieuwe infrastructuur, bijvoorbeeld door dikkere asfaltlagen te gebruiken. Via de Stuurgroep Infrastructuur en Mobiliteit worden lenW en BZK op de hoogte gehouden van de vorderingen en kan het openbaar lichaam vanuit het Rijk geadviseerd worden.

Vraag 4

Hoe is de situatie op de andere Caribische eilanden? Op welke wijze ondersteunt de rijksoverheid de lokale autoriteiten op de overige eilanden?

Antwoord 4

Vergelijkbare problemen zijn niet gerapporteerd vanuit de andere twee openbare lichamen in Caribisch Nederland. In zijn algemeenheid laten meerdere rapporten zien dat ook Caribisch Nederland niet ontkomt aan de gevolgen van klimaatverandering. Klimaatverandering raakt een breed spectrum van thema's en maatschappelijke functies waarvan de belangrijkste in Caribisch Nederland zijn: bescherming tegen overstromingen, gevolgen van wateroverlast, droogte, zoetwatervoorziening, functioneren van netwerken, biodiversiteit. Het concreet maken van de risico's en gevolgen van klimaatverandering, nu en in de toekomst, en het identificeren van maatregelen is, net als voor de Europees Nederlandse gemeenten, ook voor Caribisch Nederland van belang. Hier wordt op verschillende manieren ondersteuning aan gegeven. Bijvoorbeeld via de klimaatscenario's van het KNMI, maar ook via de Klimaattafel die op Bonaire wordt opgezet. Verder is het Rijk bereid de openbare lichamen te ondersteunen met kennis en tools bij het uitvoeren van stresstests die nodig zijn voor risicodialogen. Op basis hiervan kunnen de openbare lichamen werken aan adaptatiestrategieën.

Vraag 5

Zijn er Europese fondsen voor klimaatadaptatie en/of rampenbestrijding waar de Caribische eilanden mogelijk aanspraak op kunnen maken?

Antwoord 5

Er zijn geen generieke maatregelen van het Rijk voor klimaatonderzoek, mitigatie en verduurzaming in Caribisch Nederland. De specifieke situatie vraagt om maatwerk. In het kader van het Natuur- en Milieubeleidsplan zal daarom in 2023 een bredere beoordeling plaatsvinden van de gevolgen van klimaatverandering voor de eilanden. Het Rijk kan bovendien de openbare lichamen ondersteunen bij het opstellen van een klimaatadaptatiestrategie. Tot slot wordt in het kader van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging door het KNMI in meer detail gekeken naar de klimaatverandering in Caribisch Nederland, bijvoorbeeld naar zeespiegelstijging en de ontwikkeling van stormen en droogte in het zuidelijk deel van de Caribische Zee.

Vraag 6

Op welke wijze wordt de lokale infrastructuur om water af te voeren (zoals afwateringsgeulen, rioleringen etc.) aangepast zodat hevige regenval in de nabije toekomst voor minder overlast zal zorgen?

Antwoord 6

Zoals ook aangegeven in het antwoord op vraag 3 wordt vanuit de bestuurlijke afspraken tussen het Rijk en Bonaire, en via de Stuurgroep Infrastructuur en Wegen, gestuurd op en samengewerkt aan het creëren van een toekomstbestendige infrastructuur. Het openbaar lichaam is zelf verantwoordelijk voor aanleg en onderhoud van infrastructuur op het eiland, maar door de jaren heen is vanuit het Rijk wel ondersteuning gegeven. Zo heeft lenW bijvoor-

beeld een structureel budget van € 5 mln. beschikbaar gesteld voor het onderhoud van infrastructuur. In de nieuwe plannen voor renovatie van wegen is er extra aandacht voor voldoende afwatering. Het is daarnaast belangrijk dat de openbare lichamen stresstests en risicodialogen uitvoeren om risico's verder in kaart te brengen en gerichte adaptatiestrategieën op te stellen. Hoewel zowel gemeenten in Europees Nederland als de Caribische openbare lichamen hier zelf verantwoordelijk voor zijn, heeft de Minister van Infrastructuur en Waterstaat aangeboden de openbare lichamen hierbij te ondersteunen, zoals ook aangegeven bij vraag 4.

Vraag 7

Zijn de taken die in Europees Nederland door de waterschappen worden uitgevoerd in Caribisch Nederland in voldoende mate belegd bij de lokale autoriteiten en/of de rijksoverheid?

Antwoord 7

Ja. Vanuit de bestaande afspraken tussen het Rijk en Caribisch Nederland (met ook middelen in het BES-fonds) en vanuit de middelen voor Caribisch Nederland in het coalitieakkoord acht ik deze taken voldoende belegd en door het Rijk ondersteund.

Vraag 8

Klopt het dat er op de eilanden onvoldoende wateropvangbekkens (*saliña's*) zijn omdat deze ruimte bebouwd wordt? Zo ja, hoe wordt geborgd dat er voldoende klimaatadaptieve maatregelen worden genomen?

Antwoord 8

De dagen en weken voorafgaand aan de gebeurtenissen had het veel geregend. De wateropvangbekkens waren al vol en ook de capaciteit achter dammen was benut. Ook de bodem in de betreffende gebieden was al verzadigd. Op 8 november 2022 was er 3 uur lang hevige regenval. Deze omstandigheden hebben ervoor gezorgd dat er wateroverlast is geweest. Normaliter vangen de wateropvangbekkens voldoende regenwater op. Door de toenemende extremen met regenwater zal het openbaar lichaam van Bonaire in het voorjaar een scan doen, in het kader van watermanagement, of er veel wateropvangbekkens en dammen verbeterd, vergroot of bijgebouwd moeten worden.

Vraag 9

Wat wordt gedaan om te voorkomen dat als gevolg van de overstromingen de koraalriffen worden aangetast door bijvoorbeeld olie en/of afval dat de zee in spoelt?

Antwoord 9

In het kader van het Natuur- en Milieubeleidsplan voor Caribisch Nederland wordt op verschillende manieren ingezet op het verbeteren van de afwatering en het voorkomen van een negatieve impact van afwatering in zee. Zo wordt ingezet op de aanpak van loslopend vee om erosie tegen te gaan en wordt ook via herbebossing gewerkt aan vermindering van erosie. Daarnaast geldt een brongerichte aanpak van waterverontreiniging op basis van specifieke regelgeving. Zo zullen op grond van het Inrichtingen- en activiteitenbesluit BES voorschriften voor bedrijven gaan gelden voor afvloeiend hemelwater, met het oog op het beschermen van het koraalecosysteem.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden Kuiken en Thijssen (bieden PvdA), ingediend op 10 november 2022 (vraagnummer 2022Z21647).